

Lietuvos ilgalaikis socialinis tyrimas (LIST)

Vyriausybės komisijos žmogiškųjų išteklių stebėsenai koordinuoti posėdis

2024 m. spalio 29 d.

LIST poreikis, tikslai ir uždaviniai

Ilgalaikio socialinio tyrimo poreikis – visuminis ir sisteminis Lietuvos visuomenės ir jos grupių nuomonės, nuostatų ir elgesio stebėjimas, siekiant užtikrinti kokybiškais ir patikimais duomenimis grįstą viešosios politikos intervencijų (poveikio) vertinimą ir (ar) naujų intervencijų planavimą.

Lietuvos ilgalaikis socialinis tyrimas (LIST) – tęstinis panelinis visuomenės tyrimas, skirtas rinkti reprezentatyvius ir kokybiškus duomenis apie Lietuvos visuomenę bei jos raidą.

Pagrindinis tyrimo uždavinys – rengti, teikti ir skelbti nacionalinio lygmens statistinę informaciją apie Lietuvos gyventojų nuomonės, nuostatų ir elgesio pokyčius ilgalaikėje perspektyvoje, siekiant prisidėti prie į ateitį orientuotos viešosios politikos bei padėti tinkamai atliepti ilgalaikę šalies raidos viziją.

LIST įgyvendinimas

2024 m. spalio mėn. LIST įtrauktas į Lietuvos mokslinių tyrimų infrastruktūrų (MTI) kelrodį

LIST MTI įgyvendinimui bus sudarytas 5 institucijų konsorciumas:

- **Mokslo institucijos (Vilniaus universitetas, Kauno technologijos universitetas ir Vytauto Didžiojo universitetas):** nuolatinė metodologinė priežiūra, giluminė socialinės raidos tendencijų analizė.
- **Valstybės duomenų agentūra (VDA):** duomenų surinkimas ir apdorojimas.
- **Vyriausybės strateginės analizės centras (STRATA):** tyrimo įgyvendinimo koordinavimas ir viešinimas, respondentų skatinimas, reguliarios tyrimo duomenų apžvalgos, LT2050 rodiklių skaičiavimas, viešojo valdymo institucijų poreikių surinkimas ir atliepimas; STRATA atliks duomenų valdytojo funkciją.

Mokslinės priežiūros komitetas: konsorciumo dalyvių mokslo institucijų paskirti atstovai mokslinės kokybės ir metodologiniam tyrimo įgyvendinimui užtikrinti.

Svarbiausi metodologiniai aspektai

- **Unikalumas:** pirmas longitudinalinis panelinis visuomenės tyrimas Lietuvoje – leidžia stebėti visuomenės socialinę raidą ilgalaikėje perspektyvoje ir nustatyti priežastinius ryšius.
Sukurtas remiantis kitų šalių analogais (ypač Nyderlandų LISS ir vokiečių GESIS Panel), tačiau orientuotas į Lietuvos raidai svarbius strateginius rodiklius, kurie nėra matuojami kituose Lietuvoje vykdomuose kartotiniuose nacionaliniuose tyrimuose.
- **Aktualumas:** tyrimo temos atspindi svarbiausius Lietuvos visuomenės raidos aspektus ir numatomus iššūkius, LIST rodikliai įtraukti į LT2050, kintantis klausimų blokas kiekvienoje tyrimo bangoje leidžia atliepti realijas.
- **Duomenų patikimumas:** didelė tyrimo imtis – 5000 respondentų, kiekvienais metais apklausiami tie patys žmonės. Tyrimas vykdomas tiek internetu, tiek gyvai.

Svarbiausi metodologiniai aspektai (II)

- **Respondentų skatinimas:** respondentai už dalyvavimą tyrime bus skatinami įteikiant prizus (5 eur vertės dovanų čekius) rekrutavimo ir pagrindinio tyrimo etapuose. Respondentų skatinimą organizuoja STRATA pagal VDA pateiktą informaciją apie tyrimo respondentus ir pasitelkdama išorinį partnerį.
- **Reguliarumas:** tyrimas atliekamas kasmet 4 bangomis.
- **Atviri duomenys:** nuasmeninti pirminiai tyrimo duomenys deponuojami į Lietuvos humanitarinių ir socialinių mokslų (HSM) duomenų archyvą (LiDA); viešai (AIB) skelbiamas tyrimo dizainas ir vykdymo aprašai.

LIST klausimynas

LIST klausimyną sudaro:

1. **Rekrutavimo klausimynas:** respondentų lytis, kalba ir keli nuomonės klausimai
2. **Pirminis klausimynas:** socio-demografiniai klausimai
3. **Pagrindinis klausimynas:**
 - 1 bangos klausimynas
 - 2 bangos klausimynas
 - 3 bangos klausimynas
 - 4 bangos klausimynas

LIST temos

Tyrimo klausimynas parengtas bendradarbiaujant su atitinkamų sričių mokslininkais, konsultuojantis su ministerijomis ir kitomis viešojo valdymo institucijomis

- A. Pasitikėjimas institucijomis, viešosios politikos vertinimas ir problemos** – vertinamas gyventojų pasitikėjimas pagrindinėmis Lietuvos institucijomis, viešosios politikos sritys, svarbiausios problemos valstybėje ir vietos lygiu.
- B. Grėsmių suvokimas ir valia ginti šalį** – apima suvokimą apie grėsmes (pvz., karinę, kibernetinę), norą ginti šalį bei pasiruošimą ekstremalioms situacijoms.
- C. Pilietinis aktyvumas ir pasitenkinimas demokratija** – analizuojamas piliečių dalyvavimas rinkimuose, organizacijose, politinės nuostatos bei parama demokratinei valdymo formai.
- D. Medijų ir informacijos vartojimas, atsparumas informacinėms grėsmėms** – tyrinėjamas informacinių šaltinių naudojimas, atsparumas dezinformacijai, sąmokslo teorijų paplitimas.
- E. Geopolitinės orientacijos ir nuostatos užsienio politikos klausimais** – tiria gyventojų požiūrį į tarptautines partnerystes, NATO ir ES narystės vertinimą bei užsienio politikos tikslus.
- F. Kalba ir tapatybė** – apima kalbines kompetencijas, naudojimą įvairiose srityse, tautinę tapatybę ir požiūrį į etninę kultūrą.

LIST temos (II)

G. Subjektyvi gerovė ir socialinė darna – analizuojama gyventojų psichologinė ir fizinė sveikata, socialinių ryšių stiprumas, socialinė darna ir mobilumo galimybės (galimybių lygybė).

H. Aplinka ir klimato kaita – tiriama aplinkos problemų suvokimas, susirūpinimas klimato kaita, elgsena bei paramos aplinkosaugos priemonėms lygis.

I. Mokslo ir technologijų plėtra – vertinamos visuomenės nuostatos technologijų, mokslo sektoriaus atžvilgiu, priimtinumas naujoms technologijoms bei etiniai ir moraliniai jų aspektai.

J. Kūrybiškumas ir darbo vertybės – apima kūrybinį tapatumą ir saviveiksmingumą (gebėjimų vertinimą), darbo vertybes, įsitraukimą į darbo veiklą ir darbo reikšmę.

K. Socialinės demografinės charakteristikos ir socialinė stratifikacija – apima demografinius rodiklius, socialinę ir ekonominę padėtį bei kitus socialinės stratifikacijos rodiklius.

L. Kintantis tyrimo modulis – klausimai sudaromi atsižvelgiant į Lietuvos Respublikos Vyriausybės, ministerijų (ir kitų valstybės institucijų) poreikius, taip pat mokslininkų bendruomenės ekspertinius siūlymus.

Pagrindiniai rezultatai

- Kiekvienos **tyrimo bangos rezultatų analizės** ir ataskaitos, skelbiamos viešai.
- **Sisteminės analizės** apie naujausias visuomenės socialinės raidos tendencijas ir rekomendacijos politikos formuotojams.
- **Atviri** pirminiai nuasmeninti apklausos **duomenys** (LiDA) tolimesniam tyrimo duomenų naudojimui mokslo ir analitiniams tikslams.

2025 m. darbų planas

2025 I-II ketv.

- **Techniniai parengiamieji darbai** (rekrutavimo ir socio-demografinio klausimynų programavimas ir su tuo susiję darbai; 1 tyrimo bangos klausimyno programavimas ir su tuo susiję darbai).
- **Tyrimo viešinimo strategijos ir plano parengimas.**

2025 III-IV ketv.

- **Techniniai parengiamieji darbai** (1 ir 2 tyrimo bangų klausimyno programavimas ir su tuo susiję darbai, kiti parengiamieji darbai).
- **Lauko darbai:** tyrimo respondentų rekrutavimas (6 mėn.); 1-osios tyrimo bangos įgyvendinimas (3 mėn.).
- **Tyrimo viešinimo strategijos ir plano įgyvendinimas.**

Děkojame už děmesj!

